

Dwars door het schilderij

‘Lisáááá!’

Ryans stem galmt door het museum. Lisa haat de manier waarop haar tweelingbroer haar naam uitspreekt. Het klinkt helemaal niet als haar naam, maar als iets heel vervelends, zoals rekenen, vroeg opstaan of wespensteken.

‘Lisáááá!’

‘Een beetje stil, Ryan.’ Meester Willem kijkt Ryan streng aan. ‘Dit is geen voetbalwedstrijd.’

‘Jammer genoeg niet.’ Ryan zucht. ‘Dan viel er tenminste wat te zien.’

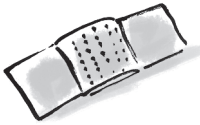
Lisa kijkt om zich heen. Ze is het helemaal niet met haar broer eens, de schilderijen zijn prachtig. Het idee dat dit allemaal gemaakt is door mensen, kan ze nauwelijks geloven. Met verf en een penseel, meer hadden ze niet nodig. Zelf tekent ze ook graag, maar het idee dat er miljoenen mensen naar je werk komen kijken, is ongeloflijk.

‘We gaan nu naar de *Nachtwacht*.’ De meester gaat de klas voor. Lisa’s hart begint sneller te kloppen. Ze heeft al heel veel afbeeldingen van het wereldberoemde schilderij gezien, maar ze zag het nog nooit in het echt. Het schilderij schijnt meer dan vier meter breed te zijn, en meer dan drie meter hoog.

Ryan komt vlak achter Lisa lopen en fluistert haar naam opnieuw. ‘Lisáááá...’

‘Laat hem maar,’ zegt Tom, die naast Lisa loopt. ‘Hij is gewoon de irritante helft van jullie.’

Lisa glimlacht. Tom weet haar altijd op te vrolijken. Toen ze begin dit jaar hoorde dat ze bij haar broer in de klas kwam, was ze laaiend geweest. Maar zodra ze Toms naam op de klassenlijst zag staan, verdween dat gevoel. Tom is een soort pleister voor alle soorten pijn.

‘Even bij elkaar blijven,’ roept de meester naar achteren.

‘Niet zo hard,’ zegt Ryan zachtjes. ‘We zijn hier niet bij een voetbalwedstrijd.’

‘Dat daar is de *Nachtwacht*.’ Meester Willem maakt een weids gebaar met zijn arm, alsof hij een circusact aankondigt.

Lisa stapt een grote ruimte binnen, waar aan de overkant een gigantisch schilderij hangt. Ze voelt haar mond openzakken. Het is nog groter dan ze had verwacht, maar vooral: mooier.

Het lijkt wel een foto, en tegelijkertijd komt het overduidelijk uit een tijd dat er nog geen foto’s bestonden.

Hoe kan iemand zo iets maken?

‘Je kijkt alsof we in een pretpark zijn,’ hoort ze Tom zeggen, maar Lisa reageert niet meer. Ze loopt in trance op het schilderij af, waar een hek voor staat. Als ze dichterbij komt, ziet ze de figuren op het schilderij nog beter.

‘Dit is het bekendste werk van schilder Rembrandt van Rijn,’ zegt meester Willem.

‘Hoeveel is het waard dan?’ klinkt Ryans stem.

‘Ik denk wel vijfhonderd miljoen.’ De meester zegt het heel rustig, maar Ryans mond valt open.

‘Waarom hangt het hier dan nog? Waarom wordt het niet verkocht?’

‘Omdat heel de wereld hierheen komt om dit schilderij te zien, Ryan.’ De meester glimlacht. ‘En dat levert nog meer op.’

‘Is hij de bewaker?’ Tom wijst naar een man die vlak naast het schilderij staat.

‘De suppoost,’ zegt de meester. ‘Hij houdt het schilderij in de gaten, ja. In het verleden is de *Nachtwacht* namelijk een paar keer aangevallen.’

‘Aangevallen?’ vraagt Lisa verbaasd. ‘Hoe dan?’

‘In 1990 heeft een man zoutzuur op het schilderij gegooid.’

Lisa schrikt. ‘En toen?’

‘De suppoost die erbij was, heeft het schilderij kunnen redden, alleen de bovenste laag is beschadigd geraakt.’

Lisa kijkt naar de figuren op het schilderij. Het ziet er glimmend en perfect uit, je ziet er inderdaad niets meer van.

‘En wie is dat?’ Lisa wijst op een meisje dat volop in het licht lijkt te staan. Het is het enige meisje op het schilderij en ze heeft blond, lang haar.

‘Dat ben jij,’ fluistert Ryan. ‘Even lelijk.’

‘En op wie lijkt Lisa het meest?’ merkt Tom op. ‘Ik denk haar tweelingbroer, wat denk jij?’

‘Hou je kop,’ sist Ryan hem toe.

‘Jongens!’ De meester kijkt de jongens streng aan. ‘Ik weet niet wat er aan de hand is, maar als jullie je niet kunnen gedragen gaan we straks meteen terug naar school. Dus geen pannenkoeken!’

Ryan valt meteen stil, hij heeft het al de hele week over het pannenkoekenrestaurant in de buurt van het museum. Volgens hem zou dat het leukste onderdeel van de dag worden. Bovendien zeurde hij op de weg hierheen al dat hij trek had.

De meester kijkt de klas aan. ‘Dat meisje op het schilderij wordt de mascotte van de schutters genoemd. Niemand weet precies wie er model voor heeft gestaan.’

Lisa staart naar het blonde meisje tussen alle schutters in. Ze lijkt er niet bij te horen, maar tegelijkertijd is zij degene die het schilderij maakt.

‘Er staat nog een meisje achter, maar dat is nauwelijks zichtbaar.’ De meester wijst. Lisa buigt zich voorover om beter te kunnen kijken en ziet inderdaad een stukje jurk uitsteken.

Ryan gaapt hoorbaar.

‘Oorspronkelijk was dit schilderij groter. Er is rond 1715 aan alle kanten een flink stuk af gesneden om het passend te maken voor een andere ruimte.’

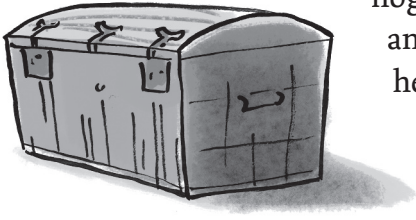
Lisa kijkt naar de randen. Dus eerst was het nóg groter? Ze denkt aan haar eigen tekenpapier. Een A3 vindt ze soms al te groot, hoe kun je dan zoiets maken?

‘Dit kun jij over een paar jaar ook,’ zegt Tom zachtjes, alsof hij haar gedachten kan lezen. ‘Echt wel.’

Lisa denkt aan het kleine schetsboekje in de binnenzak van haar spijkerjack en schudt haar hoofd. ‘Nooit.’

‘Rembrandt heeft vast ook les gehad,’ zegt hij. ‘Of een opleiding.’

‘Mogen we door, meester?’ roept Ryan. ‘Alsjeblieft? Die kist van Hugo de Groot in de vorige zaal was tenminste

nog leuk. Ik was veel liever naar dat andere museum gegaan, hoe heet het ook alweer? Slot Loevestein, dat is het. Daar zit zelfs een escaperoom! Dan hadden we kunnen ontsnappen, net als Hugo zelf. Maar dít is zo...'

'We blijven nog even hier.' De meester knikt naar achteren en negeert de rest van Ryans opmerking. 'Je mag wel even andere schilderijen bekijken, zolang je maar in deze ruimte blijft.'

Ryan is er meteen vandoor, samen met een paar anderen. Lisa blijft voor de *Nachtwacht* hangen, samen met Tom.

'Moet je kijken, het leeft,' zegt Lisa. 'Nou ja, niet écht natuurlijk, maar het voelt net alsof alle schutters elk moment kunnen gaan bewegen.'

'Ik heb geen idee waar je het over hebt,' zegt Tom eerlijk.

'Niet?' Lisa wijst om zich heen. 'De meeste schilderijen hier zijn geposeerd, maar dit schilderij is net zo'n foto die je moeder maakt zonder dat je het doorhebt.'

'Zo'n foto die je niet wilt hebben van jezelf.' Nu grinnikt Tom en hij doet alsof hij moet niezen. 'Zo eentje.'

'Precies.' Lisa trekt een vies gezicht. 'Of zo een.'

'Wil je een foto met de *Nachtwacht*?' Tom haalt zijn telefoon tevoorschijn. 'Mag dat, meneer?'

De suppoost knikt. 'Natuurlijk, maar wel zonder flits.'

'Kom, we gaan samen.' Lisa trekt Tom erbij. Als de foto gemaakt is, kijkt ze opnieuw naar het schilderij. Het leeft

en het is écht, zonder dat de werkelijkheid mooier is gemaakt. Een beetje zoals Tom, die is ook altijd echt. Het lijkt wel of haar beste vriend niet kán liegen.

‘Staan jullie hier nou nog steeds?’ Ryan duikt achter hen op. ‘Waarom ben je zo geobsedeerd door een beetje verf?’

‘Dat begrijp jij toch niet,’ zegt Lisa.

‘Nee, inderdaad.’ Ryan slaat zijn armen over elkaar. ‘Ik snap niet dat je zoiets saais zo leuk kunt vinden. Ik denk dat ik je voortaan maar Lisaai ga noemen.’

‘Kap nou eens gewoon,’ zegt Tom.

‘Want anders?’ Ryan recht zijn rug. ‘Ga je me dan slaan?’

‘Misschien.’

Lisa heeft Tom nog nooit zien vechten. Ryan gaat elke week wel met iemand op de vuist op het schoolplein, maar Tom is het tegenovergestelde van haar tweelingbroer.

‘Jij kunt niet vechten,’ zegt Ryan. ‘Daar ben je veel te braaf voor.’

‘Ga wég.’ Bij dat laatste woord geeft Tom Ryan een duw. Ryan wankelt even op zijn benen, maar dan herstelt hij zich. Hij knijpt zijn ogen tot spleetjes.

‘Wat doe jij nou?’ Ryan geeft Tom een harde duw terug. Tom klapt met zijn knieholte tegen het hekje en wankelt. Hij maait wild met zijn armen, alsof hij op een evenwichtsbalk staat bij gym. Lisa wil zijn shirt beetpakken, maar ze is te laat. Tom valt achterover, recht op het doek van de *Nachtwacht* af...

‘Hela!’ De suppoost komt woedend van zijn plek, maar

het heeft geen zin meer. Een doffe bons dreunt door de museumhal.

Lisa sluit haar ogen.

Ze wil dit niet zien, ze wil hier niets mee te maken hebben.

‘Wat...’ klinkt de stem van Ryan.

In het verleden is de Nachtwacht namelijk een paar keer aangevallen.

Worden Tom, Ryan en zij straks ook genoemd bij rondleidingen? Zoutzuur is misschien te herstellen, maar

een jongen van minstens vijfendertig kilo valt natuurlijk dwars door zo'n doek heen...

'Lisa!' Ryan schudt haar door elkaar. 'Lisa, moet je kijken!'

Als Lisa haar ogen eindelijk opendoet, ziet ze als eerste de *Nachtwacht*. De schutters staan nog altijd door elkaar, het meisje is nog altijd het meest opvallende aan het tafereel.

Maar er zijn geen scheuren te bekennen.

Geen krassen in de verf.

Geen beschadigingen aan het doek.

'Hoe kan dit?' stamelt de suppoost.

En dan ziet ze wat de suppoost en Ryan zien.

Tom is nergens te bekennen.

'Waar is hij?' stamelt Lisa.

'Assistentie bij de *Nachtwacht*.' De suppoost haalt een portofoon tevoorschijn. 'Ik herhaal: assistentie bij de *Nachtwacht*.'

'Jij duwde hem... ' Lisa kijkt naar Ryan. 'Waar is hij nu?'

'Ik weet het niet.' Ryan ziet lijkbleek. 'Hij viel tegen het doek en toen... Hij verdween erin.'

'Hoe bedoel je?' Lisa staart naar het schilderij.

'Het was net of hij in het water dook,' stamelt Ryan. 'Echt.'

'Waar is hij dan nu?'

Dit kan niet. Het lijkt wel een nachtmerrie!

'In...' Ryan laat een kleine stilte vallen. 'In het schilderij.'

'Doe normaal!' Lisa kijkt om zich heen, maar Tom is

écht nergens te bekennen. Haar beste vriend is snel, maar hij kan zich hier nergens verstoppen. Dit is geen flauwe grap, dit is echt.

‘We moeten erachteraan,’ zegt Ryan zacht.

‘Wát?’

‘Kom.’

Nog voordat Lisa kan reageren, pakt Ryan haar hand. Wat gaat hij doen? Ze gaan toch niet...?

Ryan springt naar voren en sleurt Lisa mee. Ze ziet de *Nachtwacht* op zich afkomen. De suppoost schreeuwt, maar die schreeuw klinkt heel ver weg, alsof er een dikke muur tussen hen in zit.

Lisa valt met haar knieën op iets hards, haar handen branden. Onder haar handen ziet ze klinkers, onder het stof.

Wat is dit nou? Dit is niet de vloer van het museum. Toch?

‘Lisa...’ Lisa herkent de stem van Tom. Als ze opkijkt, ziet ze haar beste vriend staan. Even is ze opgelucht hem weer te zien, maar dan knijpt ze haar ogen dicht tegen het felle zonlicht. Ze is buiten! Hoe kan dit nou weer?

‘Euhm, jongens?’ klinkt de stem van Ryan achter haar. ‘Waar zijn we?’

Lisa komt overeind. ‘Hoezo, waar zijn we? We zijn in Amsterdam en jij...’ Halverwege haar zin valt Lisa stil. Om haar heen is de wereld veranderd in een schilderij. Schilderijen zoals de meester hun net nog liet zien.

‘Meneer!’ Lisa klampt een man aan, die hen verbaasd aankijkt. ‘In welk jaar zitten we?’

‘In welk...?’ De man schudt zijn hoofd. ‘Maf volk. We zitten in 1642. Hoezo?’